

N:o 35.

Af Herr Frisk: Om anvisande af ett anslag å 6,000 kronor til bestridande af kostnaderna för ytterligare undersökning rörande lämpligaste sträckningen för Norra stambanan från Hybo.

Frågan om Norra stambanans rätta sträckning i fortsättningen ofvan Hybo är en af de i ekonomiskt hänseende viktigaste frågor, som för närvarande stå på dagordningen. Af denna frågas lyckliga lösning beror nemligen, huruvida Staten för uppoffringen af de många millioner kronor som banans byggande erfordrar, skall erhålla den högsta och värderikaste ersättning, som möjligen står att erhålla, såväl i direkt som indirekt hänseende, det vill säga icke blott om Staten på det nedlagda kapitalet får beräkna den högsta afkastning eller inkomst, som må vara att vinna, utan jemväl om banan, i följd af sitt läge, kan åstadkomma Norrlands uppbringande i alla delar till den höga standpunkt, hvartill dess naturliga och rika hjulpkällor berättiga det. Tyvärr finnas för handen stora skäl att den vestliga rigtning, för hvilken opinionen inom Riksdagen synes blifvit i hög grad bearbetad, kommer att helt och hållet tillintetgöra det stora ändamål, som afses med Norra stambanan, och hvilket vid bestämmandet af banans rigtning bör uteslutande hafvas för ögonen. Det må vara, att den vestliga rigtningen gynnar provinsen Jemtland samt brödrariket Norge, men ingalunda få dessa fördelar vid denna frågas afgörande tilläggas någon bestämmande vikt, helst provinsen Jemtland, fastän en mindre del af Norrland, dock ingalunda utgör Norrland, samt Norra stambanan uteslutande berör svenskt intresse, enär det unionella intresset tillräckligt tillgodosetts af tvärbanan. I högsta måtto hinderligt för ett sundt och opartiskt bedömande af rigtningen är den omstän-

dighet, att undersökningarne af lämpligaste läget för Norra stambanan äro bedrifna ensidigt, så att *Riksdagens föreskrift vid 1873 års riksdag, i dess skrifvelse, N:o 28, af den 2 Maj, i enlighet hvarmed undersökningarne skolat börja vid Hybo, blifvit af oförklarlig anledning, såväl af byggnadsstyrelsen som af regeringen, uppenbarligen lemnad å sido*, i det att den flera mil nordvest från Hybo belägna punkten *Wälje* tagits till utgångspunkt för samma undersökningar, i följd hvaraf helt naturligt någon lämplig riktning mot öster icke kunnat upptäckas och man helt och hållet inskränkts till vestliga linien, allt på sätt den hastigaste blick på kartan är tillräcklig att utvisa.

Olycklig är vidare den omständighet att man icke, innan jernvägsbyggandet i Norrland börjades, låtit genom en orterna genomresande komité föreslå ett system för det norrländska jernvägsbyggandet, i hvilket fall många tvister och misstag kunnat undvikas. Men ännu torde det icke vara för sent att i någon mån bättra den skada som skett, så att åtminstone för bestämmandet af Norra stambanans riktning i fortsättningen från Hybo Riksdagen skulle få en mera betryggande ledning än ensidiga framställningar, som göras från håll, der man från första stunden satt sig in i och envist vidblifver blott ett enda föreställningssätt, eller den så kallade vestra sträckningens förträfflighet. Jag har nemligen tänkt mig, att Riksdagen kunde genom af Riksdagen sjelf utsedde, helt och hållet opartiske förtroendemän låta verkställa en undersökning efter de särskilda riktningarne till utrönande derom, hvilken af dem för utvecklingen af Norrlands näringslif, så väl i hänsigt till jordbruk, bergsbruk och industri vore för Norrland i dess helhet gagnarikast.

På grund af hvad jag här ofvan haft äran anföra och med vördsam anhållan derom att Riksdagen ville, om också i senaste stunden, benäget ihågkomma att *nu frågan är om Norra stambanan, men icke om tvärbanan eller någon annan international jernvägsförbindelse*, vågar jag derföre vördsamt föreslå Riksdagen

- a) att lemna frågan om Norra stambanans fortsättande från Hybo för närvarande oafgjord, men tillika hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla det täcktes Kongl. Maj:t bland nuvarande riksdagsmän utse tre eller fem lämpliga personer, från söder om Gefleborgs län belägna orter, hvilka egde att sig emellan utse ordförande, för att under loppet af instundande sommar genomresa orterna mellan höjden af Hybo och tvärbanan eller, helst, Ångermanelfven och särskildt efter de ifrågasatte vestliga (Hybo—Wälje—Ånge) och östliga (Hybo—Elfsund—

Elfsund—Malungen—tvärbanan) riktningarne samt derefter och med ledning af under resan vunnen erfarenhet och gjorda iakttagelser för Riksdagen framställa sina åsikter derom, hvar Norra stambanan borde från Hybo framgå, för att dels i vidsträcktaste mån gagna Norrlands befolkning, och dels höja de norrländska provinserna till den högsta möjliga grad af utveckling i alla här antydda hänseenden och dymedelst, gagnande hela fäderneslandet, återgälda detsamma alla dess uppofferingar för det stora ändamålets vinnande; och

- b) att till bestridande af med nyssberörda åtgärd förenade kostnader bevilja ett förslagsanslag af sextusen kronor.

Olägenheten af ett eller annat års uppskof med stambanans fortsättning är och kunde också af Norrlands befolkning anses för en ringa, om ens någon olägenhet, jemförelsevis mot den obotliga skada som stambanans förläggande i olämplig riktning skulle medföra ej endast för Norrland utan för hela riket, liksom för undvikandet af sådan skada uppofferingen af några tusende kronor måste anses för ett billigt pris.

Om remiss till Stats-Utskottet anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1877.

Edvard Frisk.